Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ № 146 (5239).

26 ИЮЛЬ ЖУМА 1974 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

КЕЧА ВАТАНИМИЗ ПОЙТАХТИ МОСКВАДА ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ.

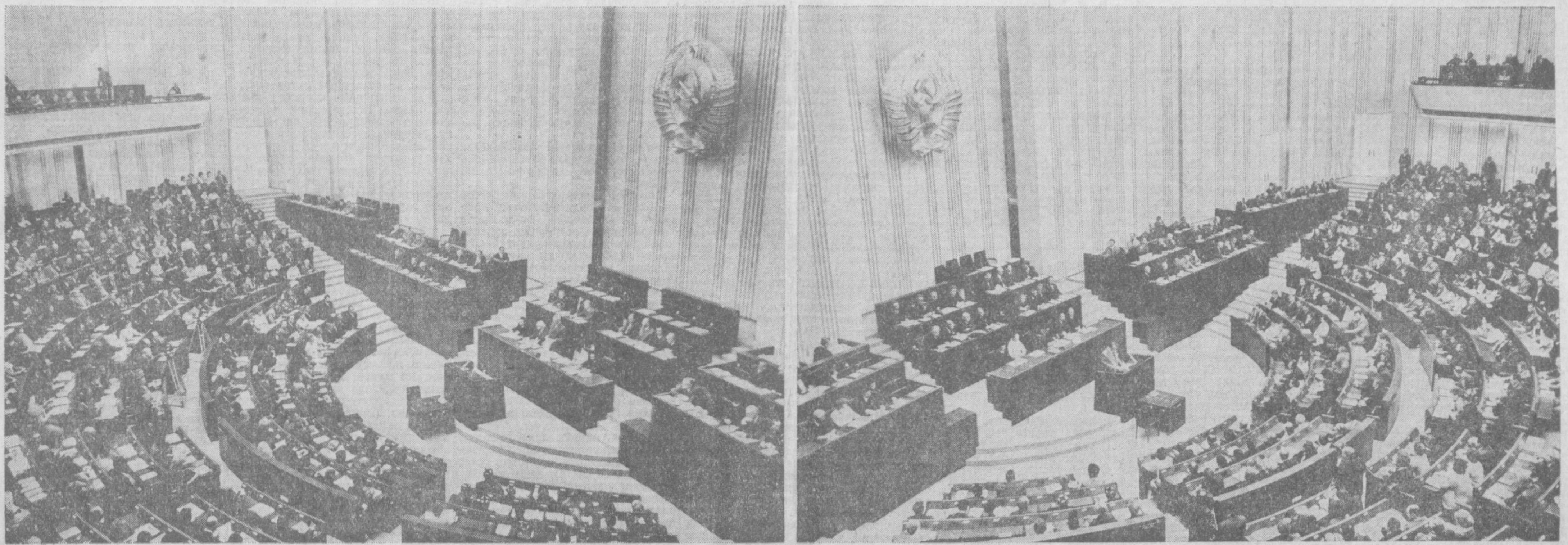

МОСКВА, КРЕМЛЬ. 1974 йил 25 июль. Тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси. Суратларда: чапда — Миллатлар Советининг мажлиси, ўнгда — Иттифоқ Советининг мажлиси. В. Воронин, А. Пахомов фотолари. («ПРАВДА»).

СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯНИНГ КУЧИ ВА ТАЪСИРЧАНЛИГИ

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

СССР Олий Советига сайлов мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларида омманинг юксак сиёсий активлиги, меҳнат ғайрати жўш урган вазиятда умумхалқ шодиёна байрами сифатида ўтди. Сайлов Коммунистик партия билан совет халқи бузилмас бирлигини, совет жамиятининг бирлигини бутун дунё кўз ўнгида яққол ва унутилмас тарзда намойиш этди. Сайловчилар коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун овоз бериб, шу тариқа Коммунистик партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини тўла-тўкис маъқуллашлари ва қизғин қўллаб-қувватлашларини, коммунистик қурилишнинг улуғвор планларини амалга ошириш учун, бутун дунёда тинчлик учун бундан буён ҳам фидокорона курашишга аҳд қилганликларини изҳор этдилар. Ҳар бир совет кишиси партиянинг халқ манфаатларидан бошқа манфаатлари йўқлигини, унинг равнақи ва бахт-саодатидан бошқа мақсади йўқлигини яхши билади.

Социалистик демократиянинг улуғвор афзалликларини, кучини ва таъсирчанлигини ҳаётнинг ўзи яққол исботлаб турибди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев пойтахтнинг Бауман сайлов округи сайловчилари хузурида сўзлаган нутқида бундай деб таъкидлади: «Биз ўзимизнинг ҳақ эканлигимизга тўла ишонч билан шуни таъкидлаймизки, айни социализм ва фақат социализмгина демократик эркинликларни амалда рўёбга чиқаришни таъминлайди. Чинакам демократизм жамиятимизнинг ҳамма соҳаларига сингиб кетган, бутун халқнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳам, шунингдек ҳар бир гражданнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳам самарали равишда таъминлаб турибди. Ленинчи партиямиз эса социалистик демократия принципларининг бош ифодачиси, унинг муваффақиятли равишда янада ривожлантиришнинг кафили бўлиб турибди».

Аввалги сайловдан бери ўтган тўрт йил ичида жуда катта аҳамиятга эга бўлган воқеалар кўп бўлди. Ички сиёсатнинг партия ишлаб чиққан йўли, КПСС XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программаси муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Совет халқи коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида илҳом билан меҳнат қилмоқда, тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили топшириқларини шараф билан бажармоқда. Депутатлар катта-катта вазифаларни ҳал этишлари — Ленин партиясининг улуғвор программасини бундан буён ҳам амалга ошира беришлари лозим. Партиянинг мақсади эса инсоннинг бахт-саодати учун, совет кишисининг бахт-саодати учун ҳамма ишни қилишдан иборат.

Мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг янги сайланган олий органи 25 июль куни иш бошлади. Кремлда тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси очилди.

Миллатлар Советида

Эрталаб соат 10 да, Кремлда СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида **Миллатлар Советининг** биринчи мажлиси очилди.

Депутатлар ва жуда кўп меҳмонлар **А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов** ўртоқларни самимий кутиб олдилар.

Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан депутат **И. С. Грушецкий** янги чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессиясини очиш учун энг кекса депутатлардан бири **А. Ф. Федоровга** сўз берилишини таклиф қилди.

А. Ф. Федоров тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессиясини очишдек фахрли вазифа ўзига ишониб топширилганлиги учун чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор этиб бундай деди:

Шу тантанали дамларда ҳар биримиз бениҳоя тўлқинланиб турибмиз. Халқ бизни СССР Олий Совети депутатлари қилиб сайлаб, юксак ишонч билдирди. Шу тариқа бизнинг зиммамизга нақадар улкан масъулият юкланишини ҳаммамиз жуда яхши англаб турганлигимиз шубҳасиз. Биз халққа, партиямиз ишига садоқат билан хизмат қилишни, бутун кучни коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишга, мамлакат экономикасини, халқ фаровонлиги ва маданиятини юксалтиришга, социалистик Ватанимиз қудратини мустаҳкамлашга сарфлай беришни ўз бурчимиз деб биламиз.

Келгусида зўр ғайрат билан тўрт йил ишлашимиз керак. Ўйлайманки, ҳар биримиз ўзимизнинг юксак депутатлик вазифаларимизни муваффақиятли бажариш учун ғайратимизни, тажрибамизни, билимимизни, бутун кучимизни аямай, сарфлаймиз деб айтсам ҳаммамизнинг якдил фикримизни ифодалаган бўламан.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг фаолияти даврида жуда катта аҳамиятга молик воқеалар содир бўлди. Коммунистик партиянинг XXIV съезди шу воқеаларнинг энг каттаси бўлди. Аввалги сайловдан кейин ўтган йиллар мобайнида партия билан халқ ўтказган ишнинг якунлари КПСС Марказий Комитетининг СССРдаги барча сайловчи гражданларга Мурожаатида, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузуридаги нутқида, партиямиз билан Совет давлатининг бошқа раҳбар арбоблари сўзлаган нутқларда батафсил баён этиб берилди. Бу якунлар совет кишиларини қувонтиради ва илҳомлантиради.

Ўтган йиллар коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги муваффақиятлар билан нишонланди. Съезд қарорларини муваффақиятли бажариш учун бошланган умумхалқ кураши давлатимизнинг иқтисодий потенциалини анча ўстиришга, миллий бойликни кўпайтиришга, фан ва маданиятни янада ривожлантиришга, халқимизнинг турмуш даражасини оширишга олиб келди. Мамлакатнинг бепоён кенгликларида юзлаб катта-катта саноат корхоналари, янги-янги электр станциялар қурилди, транспорт магистраллари ўтказилди ва нефть қувурлари ётқизилди, янги-янги уй-жой кварталлари қад кўтарди. Сибирь ва Узоқ Шарқнинг кенг районларидаги табиий бойликларни ўзлаштириш соҳасида улкан ишлар қилинди.

Партиямиз ишлаб чиқиб, муваффақиятли равишда амалга ошираётган аграр сиёсат ажойиб самаралар бермоқда. қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш, комплекс механизациялаштириш, ерларни мелиорациялаш программаси изчиллик билан амалга оширилмоқда, деди нотиқ сўзини давом эттириб. Колхоз ва совхозларнинг моддий-техника базаси муттасил мустаҳкамланмоқда, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳамма турларини етиштириш ва тайёрлаш ортмоқда.

Сайловолди ҳужжатларида партиямиз аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига, саноатнинг эса хом-ашёга бўлган эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондиришни таъминлаш учун қишлоқ хўжалигини тағин ҳам юксалтириш йўлини бундан буён ҳам қатъият ва изчиллик билан ўтказавериш ниятида эканлиги таъкидланди. Меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш соҳасида КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан йўл муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Кўп миллионлаб совет кишилари учун ўтган йиллар иш ҳақи ва пенсиялар кўпайган, меҳнат ва турмуш шароитлари яхшиланган йиллар бўлди. Шуларнинг ҳаммаси социализм шароитида инсон тўғрисида ғамхўрлик қилиш биринчи ўринда туришини қайта-қайта ёрқин исботлайди. Партиянинг ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун деган шиори амалий ишлар билан ҳар томонлама мустаҳкамланмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида келгуси уч беш йиллик мобайнида юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари, халқ истеъмол молларининг тўла мўл-кўлчилигига, маиший хизматни кенг кўламда ривожлантиришга эришиш, бошқа жуда катта социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш лозимлиги тўғрисида гапирди. Бу эса халқимизнинг ғоят зўр ғайрат билан меҳнат қилишини талаб этиши тушунарли. Чунки, ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, «пўлат эритаётган, нефть қазиб олаётган, машина конструкциясини яратаётган, заводлар ва электр станцияларни қураётган, ғалла экиб, ҳосилни ўриб олаётган кишиларнинг меҳнати, ақл-заковати ва қўллари фаровонлигимизнинг ягона манбаи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади».

Мамлакатда вужудга келтирилган осойишта ишчанлик вазияти планларимизни рўёбга чиқаришга ёрдам бермоқда. Совет жамиятининг ҳамма соҳалари чинакам демократизм руҳи билан суғорилган. Меҳнаткашлар депутатлари советларининг, уларнинг Олий Советдан тортиб қишлоқ, посёлка советларигача бўлган ҳамма бўғинларининг фаолияти бунинг яққол ифодасидир. Кейинги йилларда қабул қилинган янги қонунлар советларнинг ҳуқуқларини кенгайтирди ва моддий имкониятларини кўпайтирди. Депутатнинг статуси тўғрисида СССР Олий Совети қабул қилган қонун депутатларнинг активлиги ва ташаббускорлигини ошириш учун катта аҳамиятга эга.

Ҳаммамиз зўр мамнуният билан шуни таъкидлай оламизки, эндиликда Совет давлатимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ҳар қачонгидан ҳам юксак даражага кўтарилди. Кейинги йилларда тинчлик программасини бажариш соҳасида партиямиз олиб борган изчил, собитқадам фаолият натижасида, социалистик давлатлардаги қардош партияларнинг бир ёқадан бош чиқариб, сарфлаган куч-ғайратлари натижасида КПССнинг ленинча ташқи сиёсати катта-катта муваффақиятларга эришди. Дунёдаги вазиятда қулай силжишлар содир бўлмоқда.

Польша Халқ Республикаси сеймининг юбилей мажлисида халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини янада мустаҳкамлаш тўғрисида ўртоқ Л. И. Брежнев айтган янги конструктив таклифларни жаҳон жамоатчилиги ғоят маъқуллаб кутиб олди. Совет — Америка муносабатлари яхшиланганлиги,

(Давоми иккинчи бетда).

Миллий қўзғолон куни муносабати билан

Шонли революцион байрам — миллий қўзғолон куни, Монкада казармаси штурм қилинган куннинг 21 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқлар Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Куба Республикаси революцион ҳукуматининг Бош министри ўртоқ Фидель Кастро Русга ва Куба Республикасининг Президенти ўртоқ Освальдо Дортикос Торрадога табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади: Совет кишилари Монкада қаҳрамонлари очиб берган йўлдан комил ишонч билан олға бораётган қаҳрамон Куба халқининг муваффақиятларини қардошларча зўр иштиёқ ва қувонч билан кузатиб турибдилар. Яқинлашиб қолган шонли воқеа — Куба Коммунистик партиясининг съездини янги меҳнат зафарлари билан кутиб олаётган Куба меҳнаткашларининг фидокорона ғайрат-шижоати бизни астойдил қувонтирмоқда. Экономикани ривожлантиришда эришган катта муваффақиятлар, социалистик хўжалик юритишда амалда синалган форма ва методлардан фойдаланилаётганлиги, социалистик давлатни мустаҳкамлаш ишида олға қараб қўйилган муҳим қадамлар, Куба жамиятида партия раҳбарлик ролининг янада кучайиб бораётганлиги Совет Иттифоқи коммунистлари ва барча меҳнаткашларида социалистик жамият қуриш йўлидан дадил бораётган кубалик қардошларимиз учун самимий ифтихор туйғуларини туғдиради.

Совет кишилари социалистик Кубанинг халқаро майдондаги обрў-эътибори тўхтовсиз ўсиб бораётганлигини зўр шодлик билан қайд қиладилар. Куба, деб таъкидлаб ўтилади телеграммада, социалистик ҳамдўстликнинг жипслигини янада мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Куба империализмга ва янги мустамлакачиликка қарши, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда ўтказиб келаётган принципиал позицияси билан жаҳонда ҳақли суратда обрў-эътибор ва иззат-ҳурматга сазовор бўлди.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Куба билан Совет Иттифоқи ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатлари кун сайин мустаҳкамланиб, ривожланиб бораётганлигини зўр мамнуният билан қайд қиладилар.

Шу йил 2 февралда Гаванада имзоланган Совет — Куба декларацияси ҳар икки партия ва ҳар икки мамлакат ўртасидаги чинакам интернационал ҳамкорликнинг 15 йиллик тажрибасини умумлаштирди.

КПСС билан Куба Компартияси ўртасидаги, давлат ва жамоат ташкилотлари ўртасидаги самарали алоқа ва учрашувлар тобора мустаҳкамланмоқда.

Совет раҳбарлари қуйидагиларни таъкидлайдилар: биз Кубанинг зўр ғайрат билан қилаётган ишларидан мамнунмиз. Куба Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бошқа мамлакатлар билан биргаликда социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини муваффақиятли суратда амалга оширишга ёрдам бермоқда.

Куба социалистик мамлакатларнинг ер юзида мустаҳкам тинчликни ва халқларнинг социал тараққиётини таъминлашга қаратилган ва ўзаро келишиб олинган ташқи сиёсатни ишлаб чиқиш ва амалга оширишда актив қатнашмоқда. Куба Компартияси марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигини мустаҳкамлаш учун кураш ишига катта ҳисса қўшмоқда. (ТАСС).

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИЛАР СИНФИНИНГ МЕҲНАТДАГИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

Республика саноат корхоналарининг коллективлари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш ҳамда тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи — 1974 йил халқ хўжалиги планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақага қўшилиб, саноат маҳсулотини реализация қилиш январь—июль ойи планини муддатидан олдин 25 июлда бажардилар. Ой охирига қадар яна неча ўн миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинади. Маҳсулотларнинг кўпгина муҳим турларини ишлаб чиқариш плани барвақт бажарилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

ЎРИМ-ЙИҒИМ ТУГАЛЛАНДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Республика колхоз ва совхозларида ғалла ўрим-йиғими тугаллапди. 860 минг гектар ернинг ғалласи ўриб ва янчиб олинди. Хўжаликлар ғалла тозалаш, уруғлик фонди ажратиш, давлатга план ва социалистик мажбурият ҳисобига ғалла сотишни давом эттирмоқдалар.

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯНИНГ КУЧИ ВА ТАЪСИРЧАНЛИГИ

(Боши биринчи бетда).

Совет Иттифоқининг кўпгина капиталистик мамлакатлар билан муносабатлари муваффақиятли ривожланиб бораётганлиги халқаро иқлимни соғломлаштириш учун муҳим аҳамиятга эга. Биз ҳаммамиз олий даражада яқинда ўтказилган Совет—Америка музокаралари сингари жуда катта аҳамиятга эга бўлган воқеаларнинг гувоҳи бўлиб турибмиз. Бу музокаралар Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги муносабатларни яхшилашга қўшилган янги катта ҳисса бўлди. Уларнинг натижалари халқаро кескинликни янада юмшатишга ёрдам беради.

Совет—Америка муносабатларида парламентлараро алоқаларнинг ривожи каби ҳодисани ҳам таъкидлаб ўтиш керак. Америка конгрессининг таклифига биноан, СССР Олий Совети делегациясининг АҚШга қилган визити бунга ёрдам берди. Давлат ҳокимиятимизнинг олий органи — Коммунистик партия ишлаб чиққан ташқи сиёсат йўлини амалга оширишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшажагига шак-шубҳа йўқ.

Совет халқи коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида эришган ажойиб ғалабалар, тинчлик программаси, КПССнинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсат йўли муваффақиятли амалга оширилаётганлиги — ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлилари фидокорона меҳнатининг натижасидир, деб таъкидлади А. Ф. Федоров. Бу муваффкиятлар ленинчи партиямиз, унинг Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг собит қадам ва кўп қиррали фаолияти натижасидир.

Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи юздан ортиқ миллат ва элат қардошларча жипслиги ва яқин ўзаро ёрдамининг ажойиб намунасидир. Кўп миллатли яхлит давлат бўлган СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги Совет халқи иқтисодий сиёсий, ғоявий манфаатлари муштараклигини яққол намойиш қилди. Халқларнинг бу дўстлиги — социализмнинг катта ғалабаси.

Бу йил бир неча Совет республикасининг меҳнаткашлари немис-фашист босқинчилардан озод бўлганликларининг 30 йиллигини нишонлайдилар. Келгуси йили халқимиз ва бутун прогрессив инсоният гитлерчилар фашизми устидан қозонилган ғалабанинг 30 йиллигини байрам қилади. Бу ғалабага нималар эвазига эришилганлигини ҳаммамиз тушунамиз. Душманни тор-мор қилишга, уни диёримиздан ҳайдаб чиқаришга Ватанимиздаги ҳамма миллат ва элатлар муносиб ҳисса қўшганликларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Ҳозир улар бадавлат, эркин ва бахтиёр ҳаёт кечирмоқдалар. Ягона қардош оила бўлиб, коммунизмнинг нурли биносини қурмоқдалар.

Ҳар бир республикамизнинг, барча ўлка ва областларнинг меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун фидокорона курашмоқдалар, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

СССР Олий Советининг Миллатлар Совети — барча иттифоқдош, автоном республикалар, автоном областлар ва миллий округларнинг вакиллари бўлиб, турли миллатларга мансуб кишилардир. Шу билан бирга биз ҳаммамиз совет кишиларининг янги тарихий бирлиги сифатида таркиб топган улуғ совет халқининг вакилларимиз. Совет халқи жонажон Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан маъқуллаб, шу тариқа ўзининг метиндек жипслашганлигини намойиш қилмоқда. СССР Олий Советига 16 июнь куни ўтказилган сайловда бу нарса яна бир карра намоён бўлди. Партия билан халқнинг бирлиги — коммунистик қурилишдаги янги ғалабаларимизнинг гаровидир.

Сайловчилар коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, шу тариқа бизга ўзимизнинг ҳамма ҳаракатларимизда партия сиёсатига амал қилишимиз учун, унинг режаларини амалга ошириш йўлида кураш олиб боришимиз учун, ленинча позицияларда қаттиқ туришимиз учун бизга мандат бердилар.

А. Ф. Федоров Коммунистик партияни, барча сайловчиларни ишонтириб айтдики, депутатлар ўзларига кўрсатилган юксак ишончга муносиб бўладилар. Нотиқ халқлар тинчлиги, дўстлиги ва бахт-саодатининг таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи шарафига, Ленин партияси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига, коммунизм бинокори бўлган улуғ совет халқи шарафига табрик сўзлари айтди.

А. Ф. Федоров тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети Миллатлар Советининг биринчи сессиясини очиқ деб эълон қилади.

Депутат **Б. Н. Пономаревга** сўз берилади.

Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан у Латвия ССР Октябрь сайлов округидан депутат **В. П. Рубенни** Миллатлар Советининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисида таклиф киритади.

Бу таклиф якдиллик билан қабул қилинади.

В. П. Рубен президиумга чиқиб палата раиси ўрнини эгаллайди. У ўзига билдирилган ишонч — Миллатлар Советининг Раиси лавозимига сайланганлиги учун депутатларга самимий миннатдорчилик изҳор қилади. Мен ўзимга кўрсатилган шарафга муносиб бўлиш учун бутун кучимни сарфлайман, дейди у.

Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатининг ип йигирувчиси **Д. Тошпўлатова**, Семипалатинск область «Қоракўл» совхозининг катта устоз чўпони **С. Ш. Жақсибеков**, Молдавия ССР колхозлар кенгашининг раиси **Н. М. Зайченко**, ёзувчи **Н. С. Тихонов** палата раисининг ўринбосарлари қилиб якдиллик билан сайланадилар.

Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг алоҳида-алоҳида ва биргаликда ўтказиладиган мажлислари тартиби тасдиқланади.

Шундан кейин сессиянинг кун тартиби бир овоздан тасдиқланади.

Қуйидаги масалалар кўриб чиқиш учун тақдим этилади:

1. Миллатлар Советининг мандат комиссиясини сайлаш.
2. Миллатлар Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисида.
3. СССР Олий Советининг Президиумини сайлаш.
4. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
5. СССР ҳукумати — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. СССРнинг бош прокурорини тайинлаш.

Миллатлар Совети сессиянинг кун тартибини ва масалаларни кўриб чиқиш тартибини бир овоздан тасдиқлайди.

Депутатлар Миллатлар Советининг мандат комиссиясини ўттиз беш кишидан иборат қилиб сайлайдилар. Депутат **Э. А. Шеварднадзе** (Грузия ССР) комиссия раиси қилиб сайланди.

Шу билан СССР Олий Совети Миллатлар Советининг биринчи мажлиси тамом бўлди.

Иттифоқ Советида

Кундуз соат 12 да СССР Олий Совети палаталарининг Кремлдаги мажлислар залида **Иттифоқ Советининг** мажлиси очилди.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, В. В. Шчербицкий, П. Н. Демичев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқларни мажлис аҳли қизғин қарсаклар билан кутиб олди.

Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан депутат **Н. Г. Басов** янги чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессиясини очиш учун энг кекса депутатлардан бири **П. П. Лобановга** сўз беришни таклиф қилди.

У тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи сессиясини очиш шарафини унга берганликлари учун депутатларга самимий миннатдорчилик билдирди.

СССР Олий Советига навбатдаги сайлов ўтказилган кундан бери орадан бир ойдан сал кўпроқ вақт ўтди, деди сўзини давом эттириб нотиқ. Совет кишилари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз бериб, шу тариқа партиямизнинг сайлов олди платформасини, унинг ички ва ташқи сиёсатини маъқуллаётганликлари ва тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётганликларини яққол кўрсатдилар. Сайлов партия билан халқ бузилмас бирлигининг, совет жамияти метиндек жипслигининг янги ёрқин ифодаси бўлди. Сайлов ривожланган социализм муваффақиятларининг, совет социалистик демократияси тантанасининг, кўп миллатли Ватанимиз халқлари қардошларча дўстлигининг ажойиб намойишига айланди.

Совет кишилари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини, тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун бениҳоя зўр завқ-шавқ билан курашмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг СССРдаги барча сайловчи гражданларга Мурожаатида, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида, Коммунистик партия билан Совет давлати бошқа раҳбарларининг сайлов олди нутқларида кейинги йилларда қилинган ишлар якунланди. Булар — жозибадор якунлар бўлиб, улар ҳар бир совет кишиси учун ҳаққоний ифтихор туйғусини уйғотади.

Бундан аввалги сайловдан бери ўтган давр ичида мамлакатимиз коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлида катта қадам қўйди. Хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги-янги муваффақиятларга эришилди. Саноат ишлаб чиқаришимиз юксак суръатлар билан ривожланмоқда. Кейинги тўрт йил мобайнида саноат маҳсулоти ҳажми 1,3 баравар кўпайди, социалистик индустриянинг кўпгина йирик корхоналари, шу жумладан, дунёда энг қудратли Красноярск ГЭСи, Кривой Рог иссиқлик электр станцияси, Тольятти шаҳридаги автомобиль заводи ишга туширилди, Кама юк автомобиллари заводи қурилмоқда, Байкал—Амур темир йўл магистралини барпо этишга киришилди, бу магистрал Байкал ортидаги ва Узоқ Шарқдаги катта-катта районларнинг табиий бойликларини совет халқига хизмат қилдириш имконини беради.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари партия раҳбарлигида беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили планларини муддатидан аввал бажариш учун қунт билан курашмоқдалар. Йилнинг биринчи ярмида маҳсулот ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари ошди, энг муҳим маҳсулот турларидан кўпчилигининг умумий ҳажми, уларни реализация қилиш ва ишлаб чиқариш планлари ошириб бажарилди. Пландан ташқари 4,5 миллиард сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинди. Қишлоқ хўжалигида катта ижобий силжишлар рўй берди. Партия, унинг Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюроси шундай омилларни топиб ҳаракатга келтирдиларки, бу омилларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб экономиканинг ана шу ҳаётий муҳим тармоғини муттасил ривожлантиришни таъминламоқда, уни стабиль ривожлантиришни рағбатлантирувчи иқтисодий шароитлар яратилди.

Колхоз ва совхозларнинг қудратли моддий-техника базасини вужудга келтиришнинг комплекс программаси муваффақиятли равишда бажарилмоқда.

Фанимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга тобора катта ҳисса қўшмоқда. Россия Федерациясининг қора тупроқли бўлмаган зонасини ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети ишлаб чиққан тадбирлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Халқ хўжалигининг муваффақиятли ривожланиши КПСС социал-иқтисодий сиёсатининг бош вазифасини ҳал этишда — меҳнаткашлар фаровонлигини оширишда дадил олға бориш имконини беради, деб таъкидлади П. П. Лобанов. Ҳаёт, меҳнат ва турмуш шароитлари доимо яхшиланиб бораётганлигини ҳар бир оила кўриб ва сезиб турибди. Бу эса аҳолининг реал даромадлари, иш ҳақи ошаётганлигида, пенсиялар кўпаяётганлигида, уй-жой шароитлари яхшиланаётганлигида ўз ифодасини топмоқда. Тўрт йил мобайнида 45 миллиондан ортиқ совет гражданИ квартира олди ёки ўзининг уй-жой шароитларини яхшилади. Халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқариш ортмоқда, уларнинг турлари кўпаймоқда, сифати ошмоқда. Буларнинг ҳаммаси партия XXIV съездининг меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш тўғрисидаги йўл-йўриғи амалга оширилаётганлигидан дарак беради.

Партия билан давлат ташқи сиёсат масалаларига қандай катта эътибор бераётганлигини ҳаммамиз яхши биламиз.

Тинчлик программасини рўёбга чиқариш соҳасида партиямиз Марказий Комитетининг сабот билан сарфлаётган куч-ғайрати, қардош социалистик давлатларнинг баҳамжиҳат ҳаракатлари натижасида халқаро муносабатларда «совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш сари бурилиш содир бўлмоқда, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принциплари қарор топмоқда. Польша қайта тикланганлигининг 30 йиллиги шарафига Варшавада ўтказилган тантанали мажлисда ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, бу жараён ҳозиргача ўз аҳамияти жиҳатидан катта, айтиш мумкинки, тарихий муваффақиятларга олиб келди.

Совет—Америка муносабатларининг яхшиланиши халқаро кескинликни юмшатишга қўшилган катта ҳиссадир. СССР ва АҚШ раҳбарларининг юксак доирадаги учрашувлари Совет—Америка муносабатларининг муҳим проблемалари юзасидан бир қанча битимларга эришишга олиб келди, бу эса бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига хизмат қилади. СССР Олий Советининг чет мамлакатлар парламентлари билан алоқалари доимо кенгайиб бормоқда. Совет парламент делегациясининг АҚШга қилган сафари муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Биз эришган ютуқлар, ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги ҳамма муваффақиятлар — совет халқи фидокорона меҳнатининг, партия олиб бораётган жуда катта ишнинг натижасидир, КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев олиб бораётган кўп қиррали, собит қадам фаолиятнинг натижасидир.

Совет кишилари Коммунистик партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини қизғин маъқулламоқдалар. Улар ўзларининг илҳомбахш меҳнатлари билан коммунизм идеалларини амалга ошириш йўлида бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қилишга қаттиқ бел боғлаганликларини намойиш этмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг сайлов олди Мурожаатида айтилганидек, деди сўнгра нотиқ, аввалги чақириқ СССР Олий Совети социал-иқтисодий ривожланишнинг ва халқаро муносабатларнинг ҳаётий муҳим масалаларини муваффақиятли ҳал этди, ўзининг юксак вазифасини муносиб равишда бажарди. Партия раҳбарлигида Совет давлатини янада мустаҳкамлаш, социалистик демократияни ривожлантириш, советларнинг жамият турмуши ҳамма соҳаларидаги ролини ошириш юзасидан кўп иш қилинди. Маориф, соғлиқни сақлаш тўғрисида, табиий муҳитни қўриқлаш ҳақида қонун актлари қабул қилинди. Депутатларнинг статуси тўғрисидаги қонун советлар депутатларининг ваколатларини ва фаолият гарантиясини анча кенгайтирди.

Тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети олдида давлат, хўжалик ва маданий қурилишда, жамиятимизни социал-иқтисодий ривожлантириш борасида КПСС XXIV съезди белгилаб берган катта программани бажаришда нақадар муҳим ва масъулиятли вазифалар турганлигини ҳаммамиз биламиз. Давлат ҳокимиятининг олий органи совет қонунчилигини янада такомиллаштириш, шу жумладан хўжалик фаолиятини ҳуқуқ асосида тартибга солиш соҳасида катта иш қилиши лозим.

Партия давлатимизнинг сиёсий негизи бўлган советларнинг фаолиятини янада яхшилаш тўғрисида, коммунистик қурилишда уларнинг ролини ошириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Советлар ўз вазифаларини муваффақиятли равишда амалга ошириши кўп жиҳатдан ҳар бир депутатнинг актив ишлашига боғлиқ эканлигини доимо эсда тутишимиз керак. Сайлов кампанияси давомида совет кишилари депутатларга наказлар беришди. Ватанимиз қудратини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, ҳамиша ва ҳар ишда халқ манфаатларини кўзда тутиш, унинг фаровонлиги тўғрисида, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳаммамиз учун муштарак бўлган бош наказдир.

Пировардида П. П. Лобанов ишонч билдириб айтдики, ҳар бир депутат сайловчиларнинг юксак ишончини оқлаш учун ўзининг бутун куч-ғайратини сарфлайди, давлат ва жамоат вазифаларини шараф билан бажаради. Нотиқ коммунизм бинокори бўлган улуғ совет халқи шарафига, буюк Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг гуллаб-яшнаши шарафига, улуғ Ленин партияси, ишчилар синфининг, бутун совет халқининг синалган авангарди — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига табрик сўзлари айтди.

П. П. Лобанов тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи сессиясини очиқ деб эълон қилади.

Депутат **И. В. Капитоновга** сўз берилади. Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан у Иркутск сайлов округидан депутат А. П. Шитиковни яна Иттифоқ Советининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисида таклиф киритади. Бу таклиф бир овоздан қабул қилинади.

А. П. Шитиков президиумга чиқиб палата раиси ўрнини эгаллайди. У Иттифоқ Советининг Раиси қилиб сайлаганликлари учун депутатларга чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор қилади. Сизларнинг ишончингизни оқлаш учун имкони бўлган ҳамма ишни қиламан, дейди депутат.

Палата раисининг ўринбосарлари: Украина ССР Фанлар академиясининг президенти **Б. Е. Патон**, Белоруссия ССР Новогрудский районидаги Жданов номли колхознинг чўчқабоқари **А. Л. Давидчик**, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Г. А. Алиев**, Ўрта Осиё темир йўли Мари станцияси тепловоз депосининг машинисти **А. Жумаев** якдиллик билан сайланадилар.

Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг алоҳида-алоҳида ва биргаликда ўтказиладиган мажлислари тартиби тасдиқланади.

Сўнгра сессиянинг кун тартиби якдиллик билан тасдиқланади:

1. Иттифоқ Советининг мандат комиссиясини сайлаш.
2. Иттифоқ Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисида.
3. СССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
4. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
5. СССР ҳукумати — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. СССРнинг Бош прокурорини тайинлаш.

Палата кун тартибини ва масалаларни кўриб чиқиш тартибини бир овоздан тасдиқлайди.

Депутатлар Иттифоқ Совети мандат комиссиясини 35 кишидан иборат қилиб сайлайдилар. Депутат **В. К. Месяц** (Қозоғистон ССР) комиссия раиси қилиб сайланди.

Шу билан СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи мажлиси тамом бўлди.

* * *

Соат 15 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси очилди. Палата раиси депутат **В. П. Рубен** раислик қилди.

Миллатлар Совети тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида мандат комиссиясининг раиси **Э. А. Шеварднадзенинг** докладини тинглади.

МАНДАТ КОМИССИЯСИНИНГ РАИСИ ДЕПУТАТ Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ ДОКЛАДИ

Депутат ўртоқлар!

1974 йил 16 июнда СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайлов меҳнаткашларнинг сиёсий ва меҳнат активлиги кучайган бир вазиятда ўтди. Сайлов совет жамиятининг бузилмас ғоявий ҳамда социал-сиёсий бирлигини, улуғ Ватанимиздаги ҳамма миллатлар ва элатларнинг дўстлиги ва қардошлигини намойиш қилиб кўрсатди!

Сайлов кампанияси вақтида меҳнаткашларнинг юксак активлик кўрсатганлиги, коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари якдиллик билан сайланганлиги совет кишиларининг Коммунистик партия ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг собитқадамлик билан олиб бораётган самарали фаолиятини тўла қўллаб-қувватлаётганликлари ва қизғин маъқуллаётганликларининг ёрқин далилидир.

Халқимиз Коммунистик партиянинг сайлов олди платформасини зўр қониқиш билан кутиб олди. Партиянинг бу платформаси КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга мурожаатида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг сайловчилар ҳузурида сўзлаган ёрқин нутқида, партия ва давлат бошқа раҳбарларининг нутқларида баён қилинди.

КПСС XXIV съездидан сўнг хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида эришилган муваффақиятлар, мамлакатни коммунизм сари янада олға силжитиш йўлида партия томонидан белгиланган илҳомбахш истиқболлар совет кишиларини чексиз қувонтирди.

Аввалги сайловдан буён ўтган йиллар мобайнида саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг ҳажми анча кўпайди, совет кишиларининг фаровонлиги ўсди, давлатимизнинг мудофаа қудрати мустаҳкамланди.

Коммунистик партия ва Совет давлати ўтказаётган актив тинчликсевар ташқи сиёсат халқаро кескинликни юмшатишнинг, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши принципларини қарор топтиришнинг, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашнинг муҳим омилидир.

Хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал қилиш социалистик демократияни янада ривожлантириш билан чамбарчас боғлангандир. Бизнинг давлат тузумимиз жамият ишларини бошқаришда меҳнаткашлар оммасининг фаол иштирок этишини амалда таъминламоқда. «Практикада, ҳаётда, — деган эди ўртоқ Леонид Ильич Брежнев сайловчилар ҳузурида сўзлаган нутқида, — бизнинг давлатимиз юқоридан пастгача омманинг кундалик иштирокида идора қилинмоқда. Бу эса жамиятимиз динамизмининг, социализм сиёсий системаси барқарорлигининг муҳим манбаидир».

СССР Олий Советига сайлов вақтида совет кишиларининг етуклиги, сиёсий онглилиги янада ёрқин намоён бўлди. Овоз беришда 161.689.612 киши, ёки рўйхатга киритилган барча сайловчиларнинг 99,98 проценти иштирок этди.

Миллатлар Советига ўтказилган сайловларда депутатликка номзодлар учун иттифоқчи республикалардан овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг 99,85 проценти, автоном республикалардан — 99,68 проценти, автоном областлар ва миллий округлардан 99,72 проценти овоз берди.

Депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқи — кўпмиллатли давлат. Мамлакатимиз халқлари ленинча миллий сиёсат тантанасини намойиш этган ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини кенг нишонладилар. СССР Олий Советининг тузилишида, унинг палаталарининг тенг ҳуқуқли эканлигида, Миллатлар Совети тузилишининг тартибларида давлатимизнинг иттифоқ характери ўз ифодасини топган.

СССР Конституциясининг 35-моддасига биноан, Миллатлар Советига ҳар қайси иттифоқдош республикадан 32 тадан депутат, ҳар бир автоном республикадан 11 тадан депутат, ҳар бир автоном областдан бештадан депутат ва ҳар бир миллий округдан биттадан депутат сайланган. Ҳаммаси бўлиб палатамизга 750 депутат сайлангандир.

Миллатлар Советига 57 миллатнинг вакиллари сайланган. Депутатлар орасида руслар, украинлар, белоруслар, ўзбеклар, қозоқлар, грузинлар, озарбайжонликлар, литваликлар, молдаванлар, латишлар, қирғизлар, тожиклар, арманлар, туркманлар, эстонлар, абхазлар, бошқирдлар, бурятлар, аварлар, даргинлар, қумиқлар, лаклар, лезгинлар, ногайлар, табасаранлар, кабардинлар, болқарлар, қалмиқлар, қорақалпоқлар, кореллар, комилар, марилар, мордвалар, осетинлар, татарлар, тувинлар, удмуртлар, чеченлар, ингушлар, чувашлар, ёқутлар, адигейлар, олтойликлар, яҳудийлар, қорачайлар, хакаслар, коми-пермяклар, ненецлар, долгамлар, эвенклар, мансилар, эвенлар, коряклар чуқчилар, поляклар, немислар, финлар бор.

(Давоми учинчи бетда).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ ВА УНИНГ ЎРИНБОСАРЛАРИ

В. П. РУБЕН. Миллатлар Советининг Раиси.

Д. ТОШПУЛАТОВА. Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари.

С. Ш. ЖАҚСИБЕКОВ. Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари.

Н. М. ЗАЙЧЕНКО. Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари.

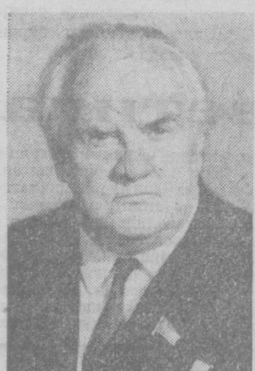

Н. С. ТИХОНОВ. Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИНИНГ РАИСИ ВА УНИНГ ЎРИНБОСАРЛАРИ

А. П. ШИТИКОВ. Иттифоқ Советининг Раиси.

Б. Е. ПАТОН. Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари.

А. Л. ДАВИДЧИК. Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари.

Г. А. АЛИЕВ. Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари.

А. ЖУМАЕВ. Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари.

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯНИНГ КУЧИ ВА ТАЪСИРЧАНЛИГИ

(Боши иккинчи бетда).

СССР Олий Советига Иттифоқ Советининг миллий составини ҳисобга олган ҳолда ҳаммаси бўлиб, 61 миллат депутатлари сайланди. Уларнинг ҳаммаси биргаликда кишиларнинг янги тарихий бирлиги бўлмиш ягона совет халқининг вакиллари ҳисобланадилар.

Депутат ўртоқлар! Мандат комиссияси КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари, мамлакатнинг йирик партия ва давлат арбоблари, ишлаб чиқаришнинг кўпгина илғорлари Миллатлар Советининг депутатлари қилиб сайланганликларини зўр қониқиш билан таъкидлаб ўтади.

Жамиятимизнинг етакчи кучи ҳисобланган шонли ишчилар синфининг вакиллари депутатлар ўртасида муносиб ўринни эгаллаб турибдилар. Палатага ишчилардан 238 киши сайланган. Булар донгдор металлурглар ва машинасозлар, кончилар ва нефтчилар, химиклар ва бинокорлар, автоматик приборлар ва электрон-ҳисоблаш машиналарини тайёрловчи тажрибали мастерлар, транспорт ва алоқа ходимлари, тўқимачилик ва озиқ-овқат саноати ходимлари, совхозларнинг илғорларидир.

Миллатлар Советининг депутатлари составида колхозчи деҳқонлар кенг ўрин олган. Палатага сайланган 150 колхозчи орасида энг яхши деҳқонлар, чорвадорлар, механизаторлар бор. Уларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан партия белгилаб берган улуғвор программани амалга ошириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Ишчилар ва колхозчилар биргаликда Миллатлар Советига сайланган барча депутатларнинг 51,7 процентини, яъни палата составининг ярмидан кўпроғини ташкил этадилар.

Миллатлар Советига совет зиёлиларининг кўзга кўринган намояндалари сайланган. Улар орасида СССР Фанлар академиясининг, соҳалар бўйича академияларнинг ҳамда иттифоқдош республикалар Фанлар академияларининг 25 илмий ходими, олий ўқув юртларининг ректорлари ва кафедра мудирлари, 26 ўқитувчи ва врач, матбуот ходимлари, ёзувчилар, артистлар, рассомлар, композиторлар бор.

Депутатлар орасида корхоналарнинг ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари, халқ хўжалиги турли соҳаларининг мутахассислари бор. Совет ходимларидан 117 киши, партия, касаба союз ва комсомол ходимларидан 108 киши, ҳарбий хизматчилардан 22 киши Миллатлар Советига депутат қилиб сайланганлар.

Миллатлар Совети депутатларининг 85 процентдан кўпроғи, ёки 638 депутат олий ва ўрта маълумотга эга бўлган кишилардир. Бу эса депутатларнинг ҳар томонлама кенг билимга эга бўлган кишилар эканлигидан далолат беради.

Палата составига 241 хотин-қиз сайланган. Ёки депутатлар умумий сонининг 32,1 проценти аёллардир. Бу эса Совет хотин-қизлари давлат ишларида, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал қилишда фаол иштирок этаётганликларини кўрсатади.

Миллатлар Совети ўз составига кўра жамиятимиз бирлигини ва унинг авлодлари давомийлигини яхши акс эттиради. Бу ерда ҳаёт тажрибасига эга бўлган кишилар ҳам, ёшларнинг, шонли комсомолимизнинг вакиллари ҳам бор. Миллатлар Советига сайланган депутатлар орасида 141 киши, ёки депутатларнинг 18,8 проценти 30 ёшдан кичикдир; 348 киши, ёки депутатларнинг 46,4 проценти 31 ёшдан 50 ёшга қадар бўлган кишилардир; 154 киши, ёки депутатларнинг 20,5 проценти 51 ёшдан 60 ёшга қадар бўлган кишилардир; 107 депутат, ёки депутатларнинг 14,3 проценти ёши олтмишдан ошган кишилардан иборат.

Палата составн коммунистлар билан партиясизлар блокининг бирлигини яққол ифодалайди. 534 депутат КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлардир, 216 депутат партиясиздир, улардан 89 киши ВЛКСМ аъзосидир.

Миллатлар Советининг ҳозирги составн анча янгиланган. Палата депутатларидан 461 киши, ёки депутатларнинг 61,5 проценти аввалги чақириқ СССР Олий Советининг депутатлари бўлмаган кишилардир. Шундай қилиб, Олий Советнинг ҳар бир чақиригида меҳнаткашларнинг янгидан-янги вакиллари давлат ишларини бошқаришнинг катта мактабидан ўтадилар.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, Миллатлар Советининг 691 депутати СССР орден ва медаллари билан мукофотланган, 15 депутат Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига ва 116 депутат Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган кишилардир; 71 депутат Ленин мукофоти ва Давлат мукофотининг лауреатларидир.

Миллатлар Советининг бундай составн давлат, хўжалик ва социал маданий қурилиш масалаларини муваффақиятли қараб чиқиш ва ҳал этиш, Коммунистик партия сиёсатини Совет Конституцияси, депутатлар статуси тўғрисидаги қонун, халқнинг юксак ишончи талаб этганидек изчиллик билан амалга ошириш имконини беради.

Депутат ўртоқлар!

Мандат комиссияси СССР Конституциясининг 50-моддасига мувофиқ Миллатлар Советига сайланган ҳар қайси депутатнинг ваколатини текшириб чиқди.

Мандат комиссияси округ сайлов комиссияларининг депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисидаги протоколларини, депутатликка номзодларининг тегишли округлардан овозга қўйиш учун розилик билдирганликлари тўғрисидаги аризаларини, округ сайлов комиссияларининг овоз бериш протоколларини, шунингдек, Марказий сайлов комиссияси томонидан тақдим этилган бошқа материалларни кўриб чиқиб, Миллатлар советига депутатлар сайлаш ҳамма сайлов округларида СССР Конституцияси ҳамда СССР Олий Советига сайловлар тўғрисидаги Низом асосида ва унга тўла амал қилинган ҳолда тўғри ўтказилди, деб топди. Депутатлардан бирон-бир кишининг сайланиши натижаларини шубҳа остида қолдирувчи ҳеч қандай шикоят ва аризалар мандат комиссиясига тушгани йўқ. Бирон-бир сайлов округида ўтказилган сайловларни бекор қилиш учун асос йўқ.

Шу муносабат билан мандат комиссияси 1974 йил 16 июнда сайланган ва тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайловлар ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси рўйхатга олган ва Миллатлар Советига сайланган барча 750 депутатнинг ваколатини тан олиш тўғрисида таклиф киритади.

Мандат комиссияси Миллатлар Совети тасдиқлаши учун қуйидаги қарор лойиҳасини тақдим этади:

«Миллатлар Совети мандат комиссиясининг докладини эшитиб, **қарор қилади:**

СССР Конституциясининг 50-моддасига мувофиқ, мандат комиссиясининг тақдимига биноан, 1974 йил 16 июнда ҳамма сайлов округларидан сайланган Миллатлар Советининг 750 депутати ваколати танилсин».

* * *

Мандат комиссиясининг доклади юзасидан қуйидаги қарор қабул қилинади:

«Миллатлар Совети мандат комиссиясининг докладини тинглаб, **қарор қилади:**

СССР Конституциясининг 50-моддасига асосан мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, 1974 йил 16 июнда барча сайлов округларидан сайланган Миллатлар Совети 750 депутатининг ваколатлари танилсин».

Сўнгра кун тартибидаги навбатдаги масала — СССР Олий Совети Миллатлар Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Қуйидаги комиссиялар сайланди.

35 кишидан иборат қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияси. Раиси **И. Г. Кэбин.**

45 кишидан иборат план-бюджет комиссияси. Раиси **Н. И. Масленников.**

35 кишидан иборат ташқи ишлар комиссияси. Раиси **Б. Н. Пономарев.**

35 кишидан иборат ёшлар ишлари бўйича комиссия. Раиси **А. Асқаров.**

35 кишидан иборат саноат комиссияси. Раиси **К. К. Кайрис.**

35 кишидан иборат транспорт ва алоқа комиссияси. Раиси **Г. А. Мартиросян.**

35 кишидан иборат қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси. Раиси **А. М. Калашников.**

35 кишидан иборат қишлоқ хўжалиги комиссияси. Раиси **В. А. Карлов.**

35 кишидан иборат халқ истеъмоли моллари комиссияси. Раиси **А. А. Смирнов.**

35 кишидан иборат соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси. Раиси **В. Д. Тимаков.**

35 кишидан иборат халқ маорифи, фан, маданият комиссияси. Раиси **П. Н. Федосеев.**

35 кишидан иборат савдо, маиший хизмат кўрсатиш ва коммунал хўжалик комиссияси. Раиси **Т. Н. Осетров.**

35 кишидан иборат табиатни қўриқлаш комиссияси. Раиси **Д. М. Гридасов.**

Депутатлар ва меҳмонлар СССР Олий Советининг вафот этган депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Госплани раисининг биринчи ўринбосари В. М. Рябиков хотирасини ўринларидан туриб ҳурматладилар.

Шу билан Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси тугади.

* * *

Соат 17 да СССР Олий Совети палаталарининг Кремлдаги мажлислар залида Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси очилди. Палата раиси **А. П. Шитиков** раислик қилди.

Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг раиси депутат **В. К. Месяцнинг** тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисидаги докладини тинглади.

МАНДАТ КОМИССИЯСИНИНГ РАИСИ ДЕПУТАТ В. К. МЕСЯЦ ДОКЛАДИ

Депутат ўртоқлар!

1974 йил 16 июнь куни тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига ўтказилган сайлов мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётида жуда муҳим воқеа бўлди. Сайлов совет халқи Коммунистик партия ва унинг Марказий Комитети теварагига метиндек жипслашганлигининг яққол намойишига айланди.

Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ишлари ҳамма жойда КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш, беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун умумхалқ кураши белгиси остида ўтди. Сайлов совет демократиясини янада ривожлантиришга, меҳнаткашларни давлат ва жамоат ишларини бошқаришга кенг жалб қилишга ёрдам берди.

КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга Мурожаати, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Москва шаҳридаги Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузуридаги илҳомбахш нутқи бутун сайлов кампаниясининг боришига катта таъсир ўтказди.

Бу муҳим ҳужжатларда, партия ва давлат бошқа раҳбарларининг сайлов олди нутқларида ҳозирги вазият марксизм-ленинизм нуқтаи назаридан чуқур анализ қилинди, совет жамиятини иқтисодий ва социал жиҳатдан ривожлантириш планларини бажариш, тинчлик программасини амалга ошириш ишлари якунланди, келажак истиқболлари белгиланди.

Аввалги сайловдан бери ўтган тўрт йил мобайнида мамлакатимиз олға томон янги катта қадам ташлади. Социалистик индустрия ва қишлоқ хўжалиги юксак суръатлар билан ривожланмоқда. Халқ фаровонлигини юксалтиришда катта муваффақиятларга эришилди. СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги байрами совет жамиятининг бирлиги янада мустаҳкамланганлигининг, ленинча миллий сиёсат тантанасининг, социалистик миллатлар ва элатлар дўстлиги мустаҳкамланиб бораётганлигининг янги намойиши бўлди. Шу йиллар мобайнида ташқи сиёсат соҳасида муҳим силжишлар содир бўлди, партия билан давлатимизнинг халқаро обрў-эътибори янада ўсди.

СССР Олий Советига ўтказилган сайлов якунлари совет кишилари Коммунистик партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини, Марказий Комитет, унинг Сиёсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг кўп қиррали ва самарали фаолиятини қизғин маъқуллаётганликларининг ёрқин ифодаси бўлди.

Овоз беришда 161.689.612 киши ёки жами сайловчиларнинг 99,98 проценти қатнашди. 161.355.959 киши ёки сайловчиларнинг 99,79 проценти Иттифоқ Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун овоз берди.

Бу — коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг ёрқин ғалабасидир, совет кишилари ўз партиясига ишонаётганликларининг, партия эса шу ишончга муносиб бўлиш учун ҳамма ишни қилаётганлигининг далилидир.

Депутат ўртоқлар! Иттифоқ Советининг Мандат комиссияси СССР Конституциясининг 50- моддаси асосида Иттифок Советига 1974 йил 16 июнь куни сайланган барча депутатларнинг ваколатларини текшириб чиқиб, ўз ишининг натижалари тўғрисида сизларга маълумот беради.

Иттифоқ Советига сайлов ўтказиш учун СССР Олий Совети Президиуми 767 та сайлов округи тузди. Ана шу округларнинг ҳаммаси бўйича тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси Иттифоқ Советининг мандат комиссиясига депутатликка кўрсатилган номзодларни рўйхатга олиш тўғрисида округ сайлов комиссиялари тузган протоколларни, номзодларнинг тегишли округларга овозга қўйишга розилик бериш тўғрисидаги аризалари, округ сайлов комиссияларининг овоз бериш тўғрисидаги протоколлари, шунингдек бошқа ҳужжатларни тақдим этди.

Мандат комиссияси шу материалларни кўриб чиқиб, ҳамма сайлов округларида сайлов СССР конституциясига ва СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомга тўла мувофиқ равишда ўтказилганлигини аниқлади. Овозга қўйилган номзодларнинг ҳаммаси овозларнинг мутлақ кўпчилигини олиб депутат қилиб сайланганлар. Бирон-бир округда депутатларнинг сайланишини шубҳа остига қўювчи ҳеч қандай шикоят ва аризалар Иттифоқ Советининг мандат комиссиясига тушгани йўқ.

Депутат ўртоқлар! Мандат комиссияси бугун шуни зўр мамнуният билан қайд қиладики, давлат ҳокимиятининг олий органига КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари якдиллик билан сайландилар. Улар ўзларининг самарали фаолиятлари билан бутун халқимизнинг юксак обрўсини, чексиз ишончини ва самимий эътирофини қозонганлар. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, совет зиёлиларининг армия ва флот жангчиларининг энг яхши намояндалари Иттифоқ Советига депутат қилиб сайландилар.

Бизнинг палатамизда халқ хўжалиги етакчи тармоқларининг: металлургия ва кўмир саноати, нефть ва нефтни қайта ишлаш саноати, машинасозлик ва приборсозлик, энергетика ва электрлаштириш, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноатининг ишчилари, совхозларнинг ва аграр-саноат бирлашмаларининг ишчилари анчагина ўрин олганлар. Умуман Иттифоқ Советида 260 ишчи бўлиб улар палата составининг 33,9 процентига тўғри келади.

Колхоз ишлаб чиқаришининг энг яхши меҳнатчилари депутатликка сайландилар. Улар орасида далачилик бригадаларининг чорвачилик фермаларининг ходимлари, бригадирлар, звено бошлиқлари, механизаторлар, колхозларнинг раислари бор. Иттифоқ Советида 121 колхозчи бўлиб, улар барча депутатларнинг 15,8 процентини ташкил қилади.

Бинобарин, палата составининг ярмиси ишчилар ва колхозчилардан, жамиятимизнинг моддий неъматларини бевосита ўз қўллари билан бунёд этаётган меҳнат аҳлларидан иборат.

Коммунистик қурилишга совет зиёлилари муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Уларни халқ ҳурмат қилади ва уларга ишонади. Олий Советга фан ва маданиятнинг, адабиёт ва санъатнинг таниқли арбоблари, маориф ва соғлиқни сақлаш ходимлари, корхоналарнинг раҳбарлари ва халк хўжалиги турли тармоқларининг мутахассислари сайланганлар. Иттифоқ Советининг депутатлари орасида СССР Фанлар академиясининг, иттифоқдош республикалар Фанлар академияларининг ва тармоқ академияларининг 22 илмий ходими, олий ўқув юртларининг 7 ректори ва кафедраларининг мудирлари, 12 муаллим ва врач, 15 ёзувчи ва бошқа ижодий ходимлар бор.

Иттифоқ Совети депутатлигига совет органлари ходимларидан 98 киши, партия, касаба союз ва комсомол ходимларидан 150 киши, Совет Армияси ва Ҳарбий денгиз флотининг ҳарбий хизматчиларидан 34 киши сайланган.

Совет хотин-қизларининг ижтимоий-сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати йил сайин кучайиб бормоқда. Халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг ҳамма тармоқларида хотин-қизларимиз коммунизм қуришдан иборат муштарак ишга ўз меҳнатлари билан ҳисса қўшмоқдалар. Палата депутатлари орасида хотин-қизлардан 234 киши бўлиб, улар ҳамма депутатларнинг 30,5 процентини ташкил қилади.

Иттифоқ Советида КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлардан 562 киши ва партиясизлардан 205 киши бор. Бунда коммунистлар билан партиясизлар блокининг ҳаётийлиги, партия билан халқнинг бузилмас бирлиги ўзининг яққол ифодасини топган.

Мамлакатимизда ёш авлод, ленинчи комсомолимиз тўғрисида доимий ғамхўрлик қилинмоқда, бутун халқ уларга чинакам эътибор бериб турибди. Партия ёшларнинг активлигини ривожлантиришга, уларни давлат ва жамоат ишларини бошқаришда кенгроқ қатнаштиришга интилмоқда. Иттифоқ Совети депутатлари орасида 138 киши ёки 18 проценти 30 ёшгача бўлган кишилардир, улар орасида 85 комсомол аъзоси бор. 31 ёшдан 50 ёшгача бўлган депутатлар 46,7 процентни, 51 ёшдан 60 ёшгача бўлган депутатлар 23,1 процентни ва 60 ёшдан кекса кишилар 12,2 процентни ташкил қилади.

Депутатларнинг маълумот даражаси қуйидагича: 417 депутат ёки 54,4 проценти олий ва тўлиқсиз олий маълумотли, 345 депутат ёки 45 проценти ўрта ва тўлиқсиз ўрта маълумотли кишилардир.

Иттифоқ Советига 41 миллат депутатлари сайланган. Улар орасида руслар, украинлар, белоруслар, ўзбеклар, қозоқлар, грузинлар, озарбайжонлар, литваликлар, молдаванлар, латишлар, қирғизлар, тожиклар, арманилар, туркманлар ва эстонлар бор. Иттифоқ Совети депутатларининг кўп миллатли состави ленинча миллий сиёсат тантанасининг, мамлакатимизда яшовчи миллатлар ва элатлар чинакам тенг ҳуқуқлилигининг ажойиб далилидир.

Олий Советга ўз меҳнатлари билан шу қадар юксак шарафга сазовор бўлган давлатимизнинг энг яхши кишилари сайланганлигини қуйидаги фактлар кўрсатиб турибди: Иттифоқ Совети депутатларидан 720 дан ортиқ киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланган, 16 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва 161 киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган, 73 депутат Ленин мукофоти ва Давлат мукофотининг лауреатларидир.

Шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатларининг состави анчагина янгиланди. 407 киши ёки 53,1 проценти аввалги чақириқ СССР Олий Советининг депутатлари эмас эди.

Иттифоқ Советининг депутатлари тўғрисида келтирилган маълумотлар жамиятимизнинг социал ва миллий составини, унда ишчилар синфи етакчи роль ўйнаётганлигини, ишчилар билан деҳқонларнинг бузилмас иттифоқини, Совет халқининг сиёсий ва ғоявий бирлигини яққол ифодалаб турибди.

Келтирилган маълумотлардан кўриниб турибдики, депутатларнинг мазкур состави Иттифоқ Советига давлат қурилиши, мамлакат экономикаси ва маданиятини ривожлантириш масалаларини ишнинг кўзини билиб ҳал этиш, Коммунистик партия сиёсатини, халқнинг ишончли, Совет конституцияси, депутатларнинг статуси тўғрисидаги қонун талаб қилганидек, изчиллик билан амалга ошириш имконини беради.

Депутат ўртоқлар!

Мандат комиссияси Иттифоқ Советига ўтказилган сайловга доир марказий сайлов комиссияси ҳар бир депутат хусусида алоҳида тақдим этган ҳужжатлар ва материалларни текшириб чиқиб, 1974 йил 16 июнда сайланган ва марказий сайлов комиссияси рўйхатга олган ҳамма 767 депутатнинг ваколатларини танишни таклиф этади.

Мандат комиссияси Иттифоқ Совети муҳокамасига қуйидаги қарор лойиҳасини киритади:

«Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг докладини тинглаб **қарор қилади:**

«СССР Конституциясининг 50-моддасига асосланиб, мандат комиссиясининг тақдимномасига мувофиқ Иттифоқ Советига барча сайлов округларидан 1974 йил 16 июнда сайланган 767 депутатнинг ваколатлари танилсин».

* * *

Мандат комиссиясининг доклади юзасидан қуйидаги қарор қабул қилинади:

«Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг докладини тинглаб **қарор қилади:**

СССР конституциясининг 50-моддаси асосида, мандат комиссиясининг тақдимига биноан 1974 йил 16 июнда ҳамма сайлов округларидан Иттифоқ Советига сайланган 767 депутатнинг ваколатлари танилсин».

Сўнгра депутатлар кун тартибининг навбатдаги масаласини — СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишга ўтдилар.

Қуйидаги комиссиялар сайланди:

35 кишидан иборат қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияси. Раиси **И. В. Капитонов.**

45 кишидан иборат план-бюджет комиссияси. Раиси **Г. И. Ващенко.**

35 кишидан иборат ташқи ишлар комиссияси. Раиси **М. А. Суслов.**

35 кишидан иборат ёшлар иши бўйича комиссия. Раиси **М. С. Горбачев.**

35 кишидан иборат саноат комиссияси. Раиси **Я. П. Рябов.**

35 кишидан иборат транспорт ва алоқа комиссияси. Раиси **И. Е. Клименко.**

35 кишидан иборат қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси. Раиси **В. П. Ломакин.**

35 кишидан иборат қишлоқ хўжалиги комиссияси. Раиси **В. М. Кавун.**

35 кишидан иборат халқ истеъмол моллари комиссияси. Раиси **В. П. Орлов.**

35 кишидан иборат соғлиқни сақлаш ва социал-таъминот комиссияси. Раиси **И. Н. Блохина.**

35 кишидан иборат халқ маорифи, фан ва маданият комиссияси. Раиси **А. Э. Восс.**

35 кишидан иборат савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалик комиссияси. Раиси **Б. В. Коноплев.**

35 кишидан иборат табиатни қўриқлаш комиссияси. Раиси **А. В. Георгиев.**

Шу билан Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси тугади.

* * *

Тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси 26 июлда ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ БИЛАН МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШЛАРИНИНГ МАЖЛИСИ

24 июль куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети Оқсоқоллар кенгашларининг мажлиси бўлиб ўтди. Тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессиясининг кун тартибига ва иш тартибига боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди.

Мажлисни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний олиб борди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИ МАНДАТ КОМИССИЯЛАРИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

25 июль куни Миллатлар Совети билан Иттифоқ Совети мандат комиссияларининг мажлислари бўлди. Мандат комиссиялари СССР Олий Совети тегишли палаталарининг 1974 йил 16 июнда сайланган депутатларининг ваколатларини текшириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар.

СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи марказий сайлов комиссиясининг раиси П. Н. Федосеев Миллатлар Совети мандат комиссиясининг мажлисида марказий сайлов комиссиясининг секретари И. В. Капитонов Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг мажлисида тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига ўтказилган сайлов якунлари тўғрисида ахборот бердилар. Улар Марказий сайлов комиссиясининг топшируvига мувофиқ ҳар бир сайлов округидан СССР Олий Советига сайланган депутатлар тўғрисидаги материалларни Миллатлар Совети билан Иттифоқ Советининг мандат комиссияларига топширдилар.

Миллатлар Советининг мандат комиссияси депутат Б. Б. Городовиковни шу комиссия раисининг ўринбосари ва депутат И. К. Чебанни секретари қилиб сайлади. Иттифоқ Советининг мандат комиссияси комиссия аъзоси депутат А. Н. Аксеновни комиссия раисининг ўринбосари ва комиссия аъзоси, депутат А. Н. Баландинни секретари қилиб сайлади.

(ТАСС).

А. Н. КОСИГИН ЖХДР МИЛЛИЙ МУДОФАА МИНИСТРЛИГИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ А. ЛАТРЕШ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 25 июль куни Кремлда Жазоир Халк Демократик Республикаси миллий мудофаа министрлигининг Бош секретари А. Латрешни қабул қилди. У Жазоир Халқ Демократик Республикаси ҳарбий делегациясининг бошлиғи сифатида расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқига келган.

А. Н. Косигин билан А. Латреш ўртасида ҳар икки томонни қизиқтирувчи турли масалалар юзасидан дўстона суҳбат бўлди.

Суҳбатда СССР мудофаа министрининг ўринбосари, армия генерали Н. В. Огарков ва СССРнинг ЖХДРдаги элчиси Р. Малек ҳозир бўлдилар.

А. А. ГРОМИКОНИНГ А. МОРО БИЛАН МУЗОКАРАЛАРИ

25 июль куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва Совет Иттифоқига расмий визит билан келган Италия ташқи ишлар министри А. Моро ўртасида музокаралар бўлди.

Дўстона, ишчанлик вазиятида музокаралар чоғида икки томонлама алоқаларни янада ривожлантириш масалалари, шунингдек Европада ва бутун дунёда кескинликни юмшатишни тобора кучайтириш ва тинчликни таъминлаш билан боғлик бўлган проблемалар қараб чиқилди.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашни тезроқ муваффақиятли суратда тугаллаш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Кипрдаги аҳвол тўғрисида ва Яқин Шарқ можаросини бартараф этиш проблемаси хусусида батафсил фикрлашиб олинди. (ТАСС)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика полиграфия саноати ва нашриёт ишларини ташкил этиш ва ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан шахсий пенсионер Василий Фёдорович Архангельскийни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ЎЗБЕКИСТОН ДОНИ

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб, социалистик мусобақани кенг авж олдириб, тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида экилган бошоқли дон экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб олишни тугалладилар.

Механизаторлар, совхозларнинг ишчилари, колхозчилар, мутахассислар, автомобиль транспорти ва тайёрлов ташкилотлари ходимларининг фидокорона меҳнати, юксак уюшқоқлиги, аниқ ва ҳамжиҳатлик билан ишлаши қурғоқ келган йилда жуда иссиқ об-ҳаво шароитида 860 минг гектар майдондаги ғаллани ўз вақтида ўриб-йиғиб олиш имконини берди.

Сирдарё, Бухоро, Сурхондарё, Андижон, Наманган, Фарғона, Қашқадарё областлари, Ургут, Қарши, Китоб, Янгиер, Сирдарё, Октябрь, Оҳангарон, Пискент, Сариосиё, Бекобод, Дўстлик ва бошқа бир қатор районларнинг хўжаликлари ғалла ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан олиб бордилар ва республикада биринчи бўлиб тугалладилар.

Кўпгина хўжаликлар, юзлаб механизаторлар ғалла ўрим-йиғимининг дастлабки кунлариданоқ ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Пайариқ районидаги Охунбобоев номли, 2-«Зомин», «Тошкент от заводи» «Восход», Э. Жуманбулбул номли совхозларнинг ғаллакорлари айниқса яхши меҳнат қилдилар. Москва районидаги Киров номли, Қуйи Чирчиқ районидаги Свердлов номли Пахтачи районидаги Калинин номли колхозлар ва бошқа кўпгина хўжаликлар ғаллани тез суръатлар билан ўрдилар ва суғориладиган майдонларнинг ҳар гектаридан 30-40 центнер ва бундан ҳам кўпроқ дон янчиб олдилар.

Пахтаобод районидаги «Коммуна» колхозидан О. Тўлаев, Термиз районидаги «Қизил юлдуз» колхозидан Т. Қулсоатов, «Коммунизм» колхозидан М. Пардаев, Пахтачи районидаги Калинин номли колхоздан Б. Хўжақулов, Марҳамат районидаги Калинин номли колхоздан М. Аҳмедов, Учқўрғон районидаги «Учқўрғон» совхозидан С. Султонов бошлиқ бригадалар ғаллани 5-6 кунда ўриб-йиғиб олиб ва ҳар гектар ердан 33-46 центнердан арпа ва буғдой янчиб, дон етиштиришни кўпайтиришга салмоқли ҳисса қўшдилар.

3- «Оҳангарон» совхозидан Ғ. Жўраев, «Тошкент от заводи» совхозидан В. Ванюшин, «Каттақўрғон» совхозидан Ю. Қорабоев, К. Маркс номли совхоздан Т. Йўлдошев, «Ховос» совхозидан Д. Абдураҳмонов, «Қорақишлоқ» совхозидан М. Қувватов, 1-«Ғаллаорол» совхозидан К. Хайдаров, «Рассвет» совхозидан Х. Эшпулов, Ильич номли совхоздан М. Муртазоев ва бошқа комбайнчилар фидокорона меҳнат қилиш, техникадан уддабуронлик билан фойдаланиш намунасини кўрсатдилар, ҳар куни 18-20 гектар майдондаги ғаллани ўриб бердилар. Колхозлар, совхозларнинг механизаторлари ва «Узсельхозтехника» корхоналари ўрим техникасини ўз вақтида ремонт қилиш ва ишга тайёрлашни таъминладилар.

Кўпгина колхозлар, совхозлар ва районлар давлатга дон сотиш планини анча ошириб бажардилар ва ҳозир юбилей йили учун қабул қилинган юксак социалистик мажбурият ҳисобига арпа ва буғдой топширишни давом эттирмоқдалар. Хўжаликлар кузда ва баҳорда бошоқли донли экинлар экиш учун уруғлик жамғаришни тугалладилар.

Давлатга дон сотиш давом этмоқда.

Ғаллакорлар бу ажойиб ғалабага қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг партия томонидан узоқ муддатга мўлжаллаб ишлаб чиқилган программаси оғишмай амалга оширилаётганлиги, республика партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик ва тайёрлов органлари ташкилотчилик ҳамда сиёсий ишларни кенг миқёсда олиб борганликлари туфайли эришдилар.

Ўрим-йиғим тугалланди. Ғаллакорлар лалмикор ерларда келгуси ҳосил ҳақида ғамхўрлик қилмоқдалар: ерни ҳайдамоқдалар, уруғликни тозаламоқдалар, техника ремонтини ниҳоясига етказмоқдалар, сомонни фермаларга ташиб келтирмоқдалар, хўжаликларда қолган донни ва дон чиқиндиларини қайта тозалашдан ўтказмоқдалар.

Ҳозирги вақтда ғаллачилик хўжаликларида алмашлаб экишни ҳисобга олган ҳолда тоза шудгор қилиб қўйиладиган майдонлар ажратилмоқда. Колхозлар ва совхозлар кузги дон экишни қулай агротехника муддатларида юқори сифатли қилиб ўтказиш, шу беш йилликнинг сўнгги йилида дон етиштиришни янада кўпайтириш учун курашни авж олдириб юбордилар.

Суғориладиган ерлардаги арпа ва буғдой ҳосили ўриб-йиғиб олингач, ўрнига маккажўхори, кечки сабзавот ва озуқабоп экинлар экилди. Такрор экилган экинлар парвариш қилинмоқда.

Ўзбекистон ғаллакорлари бу йил дон етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилган эдилар. Шу мақсадда ҳамма жойда шоли, дон олиш учун экилган маккажўхорининг парвариши яхшиланди.

Ҳамма областларда яхши ҳосил етиштирилди ва Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро областларининг кўпгина хўжаликлари дон учун экилган маккажўхорини ўриб-йиғиб олишга киришдилар. 125 минг гектарга яқин майдондаги маккажўхори сўталари йиғиб олинади. Олинган маккажўхори дони ва шоли ҳосили Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил қилинганлигининг 50 йиллиги шарафига давлатга дон сотиш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш имконини беради.

ЗАФАР ОДИМЛАРИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ 1974 ЙИЛ БИРИНЧИ ЯРМИДА БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СТАТИСТИКА БОШҚАРМАЛАРИНИНГ АХБОРОТИ

Тошкент область ва Тошкент шаҳар меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг партияга ва совет халқига Мурожаатига жавобан тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, ўтган ярим йилликда халқ хўжалигини ривожлантириш, халқнинг фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини оширишда янги-янги муваффақиятларни қўлга киритдилар.

САНОАТ

Умумий реализация ҳажми ва кўпчилик муҳим буюмларни ишлаб чиқариш бўйича биринчи ярим йиллик план ортиғи билан бажарилди. Пландагидан ташқари 64 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмининг ортиши 1973 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 8,7 процентни ташкил этди. Ярим йилда меҳнат унумдорлиги 5,9 процент ошди. Саноат маҳсулоти таннархи камайди. Саноатда фойда олиш плани бажарилди. Фойда олиш 1973 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 10,4 процент ошди.

Оғир саноат тармоқлари жадал сўръатлар билан ривожланишда давом этди. Айрим саноат тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг кўпайиши 1973 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда қуйидагича бўлди:

(процент ҳисобида)

Электроэнергетика	3,0
Рангли ва қора металлургия	11,1
Химия саноати	11,6
Машинасозлик ва металл ишлаш	12,0
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза — қоғоз саноати	9,4
Бинокорлик материаллари саноати	8,0
Енгил саноат	3,1
Озиқ-овқат саноати	8,8

Область шаҳарлари ва районлари бўйича маҳсулот реализацияси планининг бажарилиши, саноат ишлаб чиқариши ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди:

	1974 йил биринчи ярмида маҳсулот реализацияси планининг бажарилиш проценти	1974 йилнинг биринчи ярмида 1973 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида	
		ялпи маҳсулот бўйича	меҳнат унумдорлиги бўйича
Умуман область бўйича	103,3	108,7	105,9
Шаҳарлар: Тошкент	103,1	109,0	105,6
Олмалиқ	102,0	114,4	11,9
Ангрен	105,1	107,8	108,7
Бекобод	103,5	101,9	100,5
Чирчиқ	102,6	104,7	104,8
Янгийўл	104,9	109,8	108,9
Районлар: Оққўрғон	105,8	98,5	100,2
Оҳангарон	102,5	112,0	107,2
Бекобод	108,3	106,5	100,0
Бўстонлиқ	107,7	76,9	76,1
Бўка	110,2	107,7	115,3
Юқори Чирчиқ	107,2	106,9	102,8
Калинин	105,7	125,4	123,3
Қуйи Чирчиқ	105,0	111,6	108,9
Орджоникидзе	104,2	114,1	97,3
Пискент	104,6	95,1	101,2
Ўрта Чирчиқ	104,5	110,9	104,4
Чиноз	104,7	93,7	94,0
Янгийўл	104,3	111,9	105,2

Шу йилнинг биринчи ярмида пўлат, прокат ишлаб чиқариш, кўмир қазиб чиқариш, минерал ўғитлари, цемент, тракторлар, компрессорлар, пахта толаси, консервалар ишлаб чиқариш бўйича қабул қилинган социалистик мажбуриятлар бажарилди.

Муҳим саноат маҳсулоти турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1974 йилнинг биринчи ярмида тайёрланган	1974 йилнинг биринчи ярмида 1973 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергияси-миллиард киловатт-соат	7,8	103
Кўмир — минг тонна	2194,4	108
Куч трансформаторлари — минг киловольт ампер	2158	104
Брон кабели — минг километр —	8,7	103
Компрессорлар — дона	2523	118
Тракторлар — минг дона	10,8	115
Трактор прицеплари — минг дона	17,7	98
Трактор культиваторлари — минг дона	11,5	115
Пахта териш машиналари (физик бирликда) — дона	3600	98
Кўрак чувиш агрегатлари — дона	1248	114
Электрик кўприк кранлари (махсуслари ҳам ҳисобга киради) — дона	572	111
Экскаваторлар — дона	664	108
Цемент — минг тонна	1283,7	101
Йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари (ёрдамчи саноатдагидан ташқари) — минг куб метр	1006,2	109
Бинокорлик ғишти — (ёрдамчи саноатдагидан ташқари)—миллион дона	341,3	98
Асбоцемент шифери — шартли миллион плита	87,9	109
Деразa ойнаси—минг квадрат метр	1227	79
Қоғоз — минг тонна	12,2	100,4
Мебель—миллион сўмлик	20,3	110
Рўзғор холодильниклари—минг дона	37,1	99
Газ плиталари — минг дона	69,6	105
Пахта толаси — минг тонна	77,4	92
Каноп толаси — минг тонна	15,8	106
Ип газлама —миллион квадрат метр	76,6	100,4
Пайпоқлар — минг жуфт	25	125
Ички трикотаж — миллион дона	4,8	105
Устки трикотаж— миллион дона	3,2	102
Чарм пойафзал — миллион жуфт	4,3	103
Гўшт — (давлат ресурслари хомашёсидан) — минг тонна	18,5	107
Ўсимлик мойи (давлат ресурслари хомашёсидан) — минг тонна	26,3	108
Кондитер маҳсулотлари—минг тонна	28,7	105
Консервалар—шартли миллион банка	15,7	125
Маданий-маиший моллар ва уй-рўзғор товарлари — миллион сўмлик	83,3	108

Бу йилнинг биринчи ярмида 1973 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан электр энергия ҳосил қилиш 188,8 миллион киловатт-соат, кўмир қазиб чиқариш 155,4 минг тонна, куч трансформаторлари 73 минг киловольт-ампер, компрессорлар — 381 дона, тракторлар 1431 дона, қишлоқ хўжалик машиналари 4 миллион 226 минг сўмлик, электрик кўприк кранлари (махсуслари ҳам ҳисобга киради) 58 дона, цемент 9,1 минг тонна, йиғма темир-бетон конструкциялари деталлари 83 минг куб метр, асбоцемент қувурлари шартли 56 километр, асбоцемент шифери шартли 7,2 миллион плита, ип газламалар 280 минг квадрат метр, гўшт 1,2 минг тонна, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари 3,5 минг тонна, колбаса маҳсулотлари 1,7 минг тонна, нон-булка маҳсулотлари 1,8 минг тонна, консервалар шартли 3,1 миллион банка кўп ишлаб чиқарилди.

Шу билан бирга область саноатида куч трансформаторлари, брон кабели, кўрак чувиш машиналари, экскаваторлар, бинокорлик ғишти, дераза ойнаси, ёритиш шнури, ўсимлик мойи, совун ишлаб чиқариш бўйича план бирмунча бажарилмай қолди.

Айрим корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, товар маҳсулоти таннархини камайтириш ва фойда олиш бўйича топшириқларини бажармадилар.

1974 йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигининг барча тармоқларида техника тараққиёти бўйича тадбирлар амалга оширилиб борди.

Айрим саноат корхоналарида электрон ҳисоблаш техникасини жорий қилиш ишлари давом этди.

ТРАНСПОРТ

Тошкент темир йўл бўлинмаси юк ташиш ярим йиллик планини 100,9 процент қилиб бажарди ва юк ташиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,2 процент кўпайди.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти халқ хўжалиги юкларини ташиш ярим йиллик планини 103 процент қилиб бажарди, йўловчилар ташиш плани 101,7 процент қилиб бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан пассажир обороти 6,5 процент, пассажирлар ташиш 6,2 процент кўпайди.

Тошкент авиа бўлинмаси йўловчилар ташиш ярим йиллик планини 102,5 процент қилиб бажарди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,5 процент кўп йўловчи ташилди, пассажир обороти 6,2 процент ошди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари шу йилнинг биринчи ярмида ўтган йили қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришни таъминлаш бўйича катта ишларни амалга оширдилар.

Хўжаликларда прогрессив технология муттасил жорий этиб борилди. Чорвачилик ва деҳқончиликда меҳнатни ташкил этишнинг такомиллашган усуллари, жараёнларни комплекс механизация ва автоматлаштириш ишлари давом эттирилди.

Область деҳқонлари кўкламги дала ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар. **Колхозлар ва давлат хўжаликларида баҳорги экинлар экиш плани 2,4 процент ортиғи билан адо этилди. Дастлабки маълумотларга қараганда барча категориядаги хўжаликлар бўйича 1974 йилда банд бўлган экин майдонлари 371,5 минг гектарни ташкил этди.**

Шоли, дон учун маккажўхори, полиз ва озуқа экинлари экилган майдонлар кенгайди. Суғориладиган ерлардаги экинлар майдони кенгайди.

Ҳамма жойда пичан ўриш ва озуқа тайёрлаш, сенаж бостириш бўйича ишлар олиб борилмоқда, шунингдек, витаминли ва ўт уни тайёрлаш давом этмоқда.

Умуман область бўйича 197,2 минг тонна сенаж тайёрланди, ёки план 120,9 процент қилиб адо этилди. Бу йил сенаж ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 33 минг тонна кўп тайёрланди. Ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини парвариш қилиш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

Ғаллакор районларда дон — бошоқли экинларни йиғиб-териб олиш тугалланмоқда. Сабзавот ва картошка йиғиш бошлаб юборилди.

Колхозлар ва совхозларда қорамоллар ва паррандалар сони кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш ва уларни давлат томонидан харид қилиш кўпайди. Колхоз ва совхозлардаги маҳсулдор қорамол ва паррандалар сони қуйидагича бўлди:

(минг бош)

	Биринчи ярим йилликда: 1973 йил	Биринчи ярим йилликда: 1974 йил	1974 йилнинг биринчи ярмида 1973 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида
Йирик шохли қорамоллар	136,2	140,5	103,2
Шу жумладан:			
сигирлар	40,6	41,5	102,2
чўчқалар	50,4	59	117,5
қўй ва эчкилар	476,6	504,2	105,7
Паррандалар—ҳаммаси	2676,6	3420,0	127,8

Колхоз ва совхозларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан сут бўйича 13,7 процент, гўшт бўйича 15,7, тухум бўйича 9,7 процент кўпайди. Ҳар бир соғин сигирдан ўртача сут соғиб олиш 10,4 процент ошди.

Барча категориядаги хўжаликларда чорвачилик маҳсулотларини давлат томонидан харид қилиниши қуйидагича бўлди:

	Ўлчов бирлиги	Биринчи ярим йилликда: 1973 йил	Биринчи ярим йилликда: 1974 йил	1974 йилнинг биринчи ярмида 1973 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида
Қорамол ва парранда (тирик вазнда)	Тонна	13959	14796	106,0
Сут	тонна	41850	46748	111,7
Тухум	минг дона	67681	75629	111,7

Давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш биринчи ярим йиллик халқ хўжалик плани зиёдаси билан бажарилди. **Давлатга ўтган йилнинг биринчи ярим йилидагига нисбатан қорамол ва парранда 6,0 процент, сут 1,7 процент, ва тухум 11,7 процент кўп сотилди.**

1974 йилнинг биринчи ярим йиллигида қишлоқ хўжалигининг замонавий техника, барча маркадаги тракторлар, юк ва ихтисослашган автомобиллар, ғалла комбайнлари, пахта териш ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари билан таъминлаш давом эттирилди. Қишлоқ хўжалиги кўп миқдорда минерал ўғит олди.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Ўтган ярим йилликда капитал қурилиши янада ривожланди. **Марказлашган давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий қиймати 137,1 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.**

Тошкент область ва Тошкент шаҳар халқ хўжалигининг турли тармоқларида янги ишлаб чиқариш объектлари ва қувватлар фойдаланишга топширилди. Шу йилнинг биринчи ярмида Тошкент лак-бўёқ заводида 8,6 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқарувчи қувват, Қибрай пиво алкоголсиз ичимликлар комбинатида 6500 минг декалитр пиво ва 2500 минг декалитр алкоголсиз ичимликлар ишлаб чиқариш бўйича қувватлар ишга туширилди.

Биринчи ярим йилликда 319 миллион сўмлик марказлашган давлат капитал маблағлари ўзлаштирилди. бу 1973 йилнинг биринчи ярмида ўзлаштирилганидан 13 процент кўпдир.

Қишлоқ хўжалигида давлат маблағлари ва колхозлар маблағлари ҳисобига 96,2 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 16,8 миллион сўм кўпдир. 2644 гектар майдонда янги суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилди, 3697 гектар ерда капитал планировкалаш ишлари амалга оширилди. 5197 гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Тошкент область ва Тошкент шаҳридаги етакчи бинокорлик ташкилотлари томонидан пудрат ишлари ярим йиллик планининг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	Пудрат ишлари умумий ҳажми бўйича	Ўз кучлари билан бажарилган ишлар ҳажми бўйича
Главташкентстрой	104	105
Ўзбекшахтострой	101	101
Алмаликсвинецстрой	102	106
6-қурилиш тресті	100	107
16-қурилиш тресті	100	100
23-қурилиш тресті	108	112
160-қурилиш тресті	100	100
Ташоблсельстрой тресті	102	111
Ташкентводстрой тресті	101	100
Ташмелиоводстрой тресті	106	101
Промжилводстрой тресті	125	114

Шу билан бирга қурилишда камчиликлар ҳам содир бўлди. Бунинг натижасида қатор қурилишларда капитал маблағ ўзлаштириш, асосий фондларни, ишлаб чиқариш қувватларини, турар-жойлар ва маданий-маиший объектларни ишга тушириш планлари бажарилмай қолди.

Айрим бинокорлик трестлари ва бошқармалари меҳнат унумдорлиги ва қурилиш-монтаж ишлари таннархи бўйича планнинг бажарилишини таъминламадилар.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИ ОШИРИШ

Ўтган ярим йилликда меҳнаткашларнинг турмуш даражасини, уларга маданий ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича тадбирларни амалга ошириш давом эттирилди. **Тошкент область ва Тошкент шаҳар халқ хўжалигида банд бўлган ишчи ва хизматчилар сони (колхозлардагиси ҳисобга кирмайди) 1974 йилнинг биринчи ярим йиллигида ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 25,3 минг киши ёки 2,4 процент кўпайди.**

Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 1973 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 1,4 процент кўпайди.

Ўтган ярим йилликда ижтимоий истеъмол фондларидан аҳоли олаётган имтиёзлар бўйича тўловлар 1973 йилнинг шу давридагига нисбатан кўпайди. Ана шу фондлар ҳисобидан аҳоли бепул ўқиш ва медицина хизмати билан таъминланмоқда, пенсиялар, нафақалар ва социал таъминот бўйича қилинадиган бошқа ҳаражатлар, стипендиялар тўланмоқда, санаторийлар ва дам олиш уйларига бепул ҳамда имтиёзли шартлар билан йўлланмалар берилмоқда, мактабгача болалар муассасаларини таъминлаш ва бошқа социал-маданий хизмат турлари амалга оширилмоқда.

Аҳолининг омонат кассаларига қўйган омонатлари миқдори 1974 йилнинг 1 июлига келиб 629,7 миллион сўмни ташкил этди, омонатчилар сони эса 804,6 минг кишига етди.

Шу йилнинг биринчи ярим йиллигида аҳолининг омонатлари 1973 йилнинг шу давридагига нисбатан 13,1 процент, омонатчилар сони 6,6 процент ошди.

1974 йилнинг биринчи ярмида давлат ва кооператив савдо ташкилотлари томонидан аҳолига 1047,6 миллион сўмлик товарлар сотилди. Товар обороти солиштирма нархларда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6,5 процент ошди. Матлубот жамияти системаси биринчи ярим йилликда жойлардаги бозорларда амалда бўлган нархлар бўйича **4 миллион 180 минг сўмлик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотди.** Халқ истеъмоли ва маданий-маиший товарлар сотиш кўпайди.

Чакана товар обороти ярим йиллик плани (умумий овқатланиш ҳам шу ҳисобга киради) 100,2 процент қилиб бажарилди.

Ўтган ярим йилликда Тошкент область ва Тошкент шаҳрида уй-жой ва маданий-маиший қурилиш кўлами янада кенгайди. Давлат капитал маблағлари, жамоат ташкилотлари уй-жой қурилиш кооперациялари ва колхозлар маблағлари ҳисобига умумий фойдали майдони 307,2 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилди.

Бундан ташқари, колхозлар ва аҳоли ўз маблағлари ҳисобига давлат кредити ёрдами билан уй-жойлар қуриб олишди.

1060 ўқувчи ўрни бўлган умумий таълим мактаблари, 420 ўринли мактабгача ёшдаги болалар муассасалари фойдаланишга топширилди.

Маиший хизмат реализацияси ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10,8 процент кўпайди. Маиший хизмат кўрсатиш корхоналари тармоғи кенгайди. Шу йилнинг биринчи ярмида область ва Тошкент шаҳрида маиший хизмат кўрсатиш реализацияси бўйича план 101,8 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 102,5 процент қилиб бажарилди.

Шаҳарлар, шаҳар типидаги посёлкалар ва бошқа аҳоли пунктларини ободонлаштириш, уй-жойлар ва коммунал маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг газлаштириш ишлари давом эттирилди. Шу йилнинг биринчи ярмида 17 минг 439 квартира газ билан таъминланди.

Халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришилди. **911,3 минг киши таълимнинг турли соҳалари билан қамраб олинди.**

Умумий таълим мактабларида 713,3 минг ўқувчи таҳсил кўрди. 1974 йилда 42,8 минг йигит ва қиз умумий таълим мактабларини тугатдилар ва етуклик аттестати олдилар, улардан 7,2 минг киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўрта маълумот олдилар. 8 йиллик мактабни 65,8 минг киши битирди. **Олий ва махсус ўрта ўқув юртларида 198 минг киши ўқимоқда. Бу йил Олий ва ўрта махсус ўқув юртларини 35 мингдан ортиқ мутахассис битириб чиқади,** уларнинг 18 **мингдан ортиғи** олий маълумотли мутахассислар бўлишади.

Кино қурилмалари, клублар, оммавий кутубхоналар тармоғи кенгаймоқда.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш яхшиланяпти. Касалхоналар ва амбулатория-поликлиника, мактабгача ёшдаги болалар муассасалари тармоғи ортди, врачлар ва ўрта медицина персонали сони кўпайди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

ДУНЁ ОВОЗИ

чет эл хабарлари

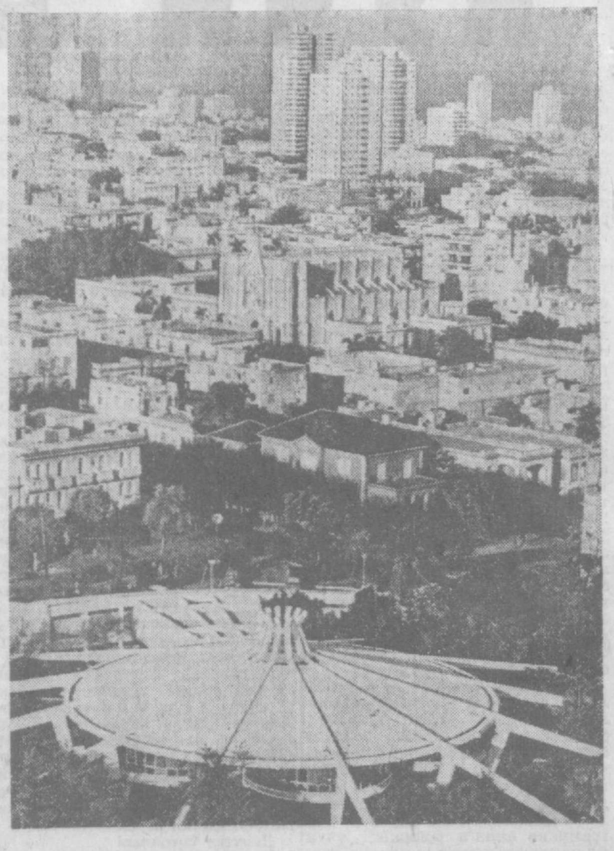

БУГУН — КУБАДА МИЛЛИЙ ҚЎЗҒОЛОН КУНИ

ГАВАНА — Озодлик Ороли пойтахти.
В. Соболев ва В. Мусаэльян фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

КИПРДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ОРОЛДАГИ ВАЗИЯТ

Қуролли исён ва деярли уч кун давом этган Греция ва Туркия қўшинлари ўртасидаги жанг натижасида Кипр тинч аҳолиси орасида кўп қурбонлар бўлди ва катта моддий зарар етказилди. Информация агентликларининг хабарларига қараганда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим кучга киргандан кейин ҳам Никозияда қонли жанглар тўхтамаган.

Никозиядан келаётган хабарларга қараганда ҳарбий исён натижасида ҳокимият тепасига келган сохта «президент» Самсон ўзининг истеъфога чиққанлигини эълон қилган. Кипрнинг янги президенти вазифаларини Кипр вакиллар палатасининг раиси (парламент) Глафкос Клиридис ўз зиммасига олган.

Хабар беришларича, Греция президенти Гизикис собиқ бош министр Караманлисга Грецияга қайтиб келишни ва граждан ҳукуматида бош министр лавозимини эгаллашни тавсия этган.

МАКАРИОСНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

НЬЮ-ЙОРК, 24 июль. ТАСС. Кипр президенти архиепископ Макариос бу ерда матбуот конференциясида сўзга чиқди. У Кипр парламенти вакиллар палатасининг раиси Г. Клиридиснинг муваққат президент лавозимига ўтганлигини маъқуллади. Клиридис, деди президент, мен мамлакатга қайтиб боргунча бу вазифаларни бажариб туради.

Макариос сохта Самсоннинг ҳокимият тепасидан четлаштирилганлиги ва унинг янги муваққат президент билан алмаштирилганлиги Кипр конституцияси қоидаларига мос келади ва «БМТ хавфсизлик Советининг мамлакатни конституцион тартибларга қайтариш тўғрисидаги резолюциясига» томон қўйилган қадамдир, деб таъкидлади.

Женевада Греция, Туркия ва Англия иштирокида олиб бориладиган музокараларга тўхталиб, у бу музокаралар марказида 1960 йил шартномаси асосида Кипрда ўрнатилган тузумни тўлиқ тиклаш масалалари туриши лозим, деб таъкидлади.

Кипр президенти Афинада ҳарбий ҳукуматнинг истеъфога чиққанлиги тўғрисидаги хабарни хурсандчилик билан кутиб олганлигини айтди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — Болалар учун эртак. 13.35 — **Тайинланиш** (бадиий фильмнинг 3-серияси). 14.30 — Спорт кўрсатуви. 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.10 — Концерт. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Фильм-концерт. 19.05 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.45 —«АХБОРОТ». 20.00— «Ноз-неъмат бунёдкорлари». 20.30—Ўн минут музика. 20.40 — «АХБОРОТ». 21.00 —«БЎСТОН». 22.00—МОСКВА. «ВАҚТ». 22.30 — **Футбол:** «ДИНАМО» (Киев) — «ҚАЙРАТ» (Олмаота). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30—ТОШКЕНТ. 11.15 — **Уруш ва тинчлик** (бадиий фильмнинг 3-серияси). 15.40 — МОСКВА. 15.45 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Олимлар — қишлоққа. 16.30—Рус тили. 17.15 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 15-серияси). 18.10 — Янгиликлар. 18.20 —Мультфильм. 18.30 —Москвалик ва ленинградликлар мусобақалашмоқдалар. 19.00 — Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. 19.15 —Саволларингизга жавоб берамиз. 19.45 — **Тайинланиш** (бадиий фильмнинг 4-серияси). 21.05 — СССР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 21.25 — Музикали кўрсатув. 22.00—ТОШКЕНТ. 22.30 — **Фавқулодда комиссар** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли кино экрани. 20.05 — Юбилей вахтасида. 20.25 ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бинафша ранг акация — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Жар ёқасида — «ХИВА».

Автозаправка станцияларининг Тошкент область ва шаҳар бирлашмаси коллективи Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги «Главнефтеснабсбыт» бошлиғи Н. В. Ваҳобовга онаси

Хосиятхон ХОЛДОРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р. 12432. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 А—2596.